Kostenverdeling na het aantreffen van een stoffelijk overschot

Inleiding

Bijgaand schema geeft een overzicht van de kostenverdeling tussen de politie, de gemeente en de nabestaanden, na het aantreffen van een stoffelijk overschot (hierna S.O.). Het schema helpt de gebruiker de weg te vinden in de geldende wet- en regelgeving.

De kosten die ten laste van de politie komen zijn met blauwe lijnen aangegeven. De kosten die ten laste van de gemeente komen zijn met rode lijnen aangegeven en de kosten voor de nabestaanden zijn met groene lijnen aangegeven.

Het (oorspronkelijke) schema uit 2010 kreeg de instemming van de Expertgroep Forensische Opsporing van de Politie en van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het nu voorliggende schema wijkt niet af van de oorspronkelijke uitgangspunten, maar beoogt een verduidelijking aan te brengen op vraagpunten die er in de praktijk nog waren.

Aantreffen stoffelijk overschot (S.O.)

Bij het aantreffen van een S.O., of dat nu binnen (bijvoorbeeld in een woning) of buiten (bijvoorbeeld op straat) is, komt allereerst de vraag aan de orde of er sprake is van een natuurlijk overlijden of van een niet natuurlijk overlijden. Voor de overdracht van het S.O. is van belang of er al dan niet nabestaanden aanwezig zijn.

Om de vraag naar het (niet) natuurlijk overlijden te kunnen beantwoorden komt een arts ter plaatse. Als de 'behandelend arts' niet overtuigd is van een natuurlijke doodsoorzaak, licht hij de gemeentelijke lijkschouwer in.
In voorkomende gevallen is het raadzaam dat de gemeentelijke lijkschouwer de burgemeester van de gemeente waar het S.O is aangetroffen op de hoogte stelt, zodat de gemeente tijdig is ingelicht over het overlijden. Dit is van belang in verband met het feit dat deze burgemeester mogelijk op een later tijdstip, wanneer er geen nabestaanden gevonden zijn, moet zorgdragen voor de lijkbezorging.

Natuurlijke dood

Wel nabestaanden bij of direct na aantreffen van het S.O.

Zijn er nabestaanden bij of direct na het aantreffen van het S.O. aanwezig, dan wordt het S.O. direct en op de plaats van aantreffen overgedragen aan de nabestaanden. Zij beslissen wat er op dat moment dient te gebeuren. Het ligt voor de hand dat zij dan de door hen gewenste uitvaartverzorger waarschuwen. De bemoeienis van politie en/of gemeente houdt hier op.

Geen nabestaanden bij of direct na aantreffen van het S.O.

Als er op de plaats van aantreffen geen nabestaanden aanwezig of bereikbaar zijn, wordt een rouwvervoerder ingeschakeld, die het S.O. naar een politiemortuarium brengt.

De politie zal na het aantreffen van een S.O. naspeuringen doen naar nabestaanden. Zijn er nabestaanden gevonden, dan beslissen deze wat er met het S.O. moet gebeuren. Hierbij geldt ten aanzien van de (vervolg)kosten voor rouwvervoer, gebruik mortuarium, koeling en wenselijke postmortale zorg, dat deze voor rekening van de nabestaanden komen.

Wanneer de politie er niet in slaagt de nabestaanden te traceren, is de gemeente aan zet om nabestaanden te achterhalen. De politie zal de gemeente dan inlichten over haar bevindingen tot dusver. Blijken er uiteindelijk ook door de gemeente geen nabestaanden achterhaald te kunnen worden, dan dienen de kosten van het transport van het S.O. naar het mortuarium en de kosten van

het gebruik van het mortuarium, de koeling en de noodzakelijke postmortale zorg door de gemeente te worden betaald.
Dat de gemeente de gemaakte kosten op eventueel later getraceerde nabestaanden, op de boedel of op de nalatenschap kan verhalen is niet in het schema opgenomen.

Wanneer nabestaanden ontbreken zijn de artikelen 21 en 22 van de Wet op de lijkbezorging (Wlb) van toepassing. Deze artikelen bepalen dat de burgemeester zorg draagt voor de lijkbezorging. De kosten van de uitvaart komen hierbij voor rekening van de gemeente. Ook hier geldt dat niet in het schema is opgenomen dat de gemeente de gemaakte kosten op eventueel later getraceerde nabestaanden, op de boedel of op de nalatenschap kan verhalen.

Niet natuurlijke dood

Misdrijf

Is er een vermoeden van een niet natuurlijke dood, dan komt de vraag aan de orde of er sprake is van een misdrijf. Als die vraag niet kan worden beantwoord op de plaats waar het S.O. is aangetroffen, zal het S.O worden overgebracht naar een politiemortuarium. Ook als het direct duidelijk is dat er sprake is van een misdrijf, zal het S.O. voor nader onderzoek worden overgebracht naar een politiemortuarium of (zo nodig) voor verder onderzoek naar het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) of een ander onderzoeksinstituut.

Nadat het nodige opsporingsonderzoek is afgerond en de Officier van Justitie de verklaring ‘Geen bezwaar’ heeft afgegeven, kan de overdracht aan de nabestaanden plaatsvinden. Alle in het kader van het hierbovenstaande proces gemaakte kosten, ook die van het terugbrengen van het NFI of een ander onderzoeksinstituut naar de gemeente waar het S.O is aangetroffen, zijn voor de politie. Na overdracht aan de nabestaanden zijn de (vervolg)kosten voor het gebruik van het mortuarium, de koeling en de wenselijke postmortale zorg voor hen.

Wanneer men er tijdens het onderzoek niet in is geslaagd nabestaanden te traceren, treden de artikelen 21 en 22 van de Wlb in werking.

Geen misdrijf

Bij een niet natuurlijke dood kan meteen duidelijk zijn dat er geen sprake is van een misdrijf, bijvoorbeeld bij een verkeers- of bedrijfsongeval of bij suïcide. Voor de lijkschouw kan dan onderzoek van het S.O. in een politiemortuarium noodzakelijk zijn. De kosten van het transport en het gebruik van de mortuariumfaciliteiten komen in dit geval ten laste van de gemeente, aangezien hier geen sprake is van onderzoek in verband met opsporing bij een mogelijk misdrijf.

Na het onderzoek vindt de overdracht aan de nabestaanden plaats, of, wanneer men er niet in is geslaagd nabestaanden te traceren, neemt de gemeente maatregelen. Bij de overdracht aan nabestaanden gelden ten aanzien van de (vervolg)kosten voor gebruik mortuarium, koeling en wenselijke postmortale zorg, dezelfde regels en termijn als bij een natuurlijke dood.